

Az utolsó tündér

A Latorca és Bodrog közti vidéken, a mostani géresi határ még csupa láp volt abban az időben, a midőn az utolsó tündér, a Liliom tündér élt. Olyan láp volt az egész vidék, a melynek nádas, kolokányos, hínáros szélére sem mert halandótól született behatolni. Hát még oda, a hol a csupa vízi liliommal fedett sík víz tündökölt. Oly mély volt ezek közelében a víz, hogy a mostani legmagasabb templom tornya sem látszott volna ki belőle. A megközelíthetlen víztükör közepén volt az utolsó tündér király csupa liliomból készített palotája. A tündér királynak egy leánya volt: Liliom. Mintha az utolsó tündérleánynak az elmúlt tünderek minden szépségét, báját egyesíteni kellett volna, olyan volt Liliom.

Más tündérek nem álltak szolgálatára az utolsó tündérnek, az óriási víz minden úszó és repülő állatai végezték tehát az udvari szolgálatokat.

Mindenfelől az új, üdvöztető vallás, az új Istenházainak harangkongásait hozta a szél fülükbe, mintha folyton mondogatta, csillingelte volna, hogy a lápokkal együtt elfognak tűnni a rege, a pogánykori alakok. El kell tűnni a tündéreknek is.

Liliom órákig eljárt liliom kocsián, melyet vadludak, vadréczék, vagy a láp halai húztak a liliomok közt. Aztán ha estenden megszólalt minden oldalról a templomok harangja, visszatért a palotában búsuló atyjához, akinek nincs már barátja, akinek nincs már reménye. Csak azt a véget várja, amely a tündéreknek is meg kell hogy érkezzék.

Nem is volt annak már egyéb öröme, mint a tündérek közt is gyönyörűséges, tündér szép leánya Liliom, s nem is volt egyéb vágya, hogy az uralja az ő elmúlása után ezt a gyönyörű láp vidékét sok emberöltőn keresztül.

Tiltotta is a láp szélétől, nehogy meglássa azokat, akik a halandóságnak kitéve vannak.

Szárazabb időkben a láp széleit ellepték a lakosok marhái, s az ökör pásztorok furulya szava elhangzott csendes estéken a tündér király liliom palotájáig. Olyankor hívta a király leányát, a palota alsó részeibe, a hova nem hatolt el a társaságban élő emberek zaja.

De azért Liliom meg nem állotta, hogy liliomról-liliomra lépkedve el ne menjen a lápok széleire, a hol a pásztorok legeltettek. Sokáig elhallgatta azok beszédjét, amelyben annyiszor előfordult a szerelem. A szerelem, amiről mitsem tudott, de a mit atyjától megkérdezni nem mert.

Egyszer egy ilyen kirándulása alkalmával, egy lovast látott a láp szélén léptetni, a kinek szemei a víz tükkrét nézegették, mintha keresne, mintha látni akarna valakit.

Liliom ott feküdt a liliomokon, a zöld levelek eltakarták az ifjú elől, de nem az ifjút ő előtte.

Az ifjú bús, szomorú volt, kékes szemei bánatosan nézegették a vízre, ajkai mormogtak valamit, amit Liliom úgy szeretett volna hallani.

A lovas ifjú megállott éppen szemben a tündér leánnyal. Alig volt tőle 20 lépésre, de a 20 lépés közt a mély víz terült el. Esteledett az idő. A magasban hallatszott a kócsag, daru, a gém kiáltása, ahogy a lápra tértek vissza napi utazásukból.

Láthatták azok a fiatal lovast is, akinek íj volt vállára vetve, s e miatt magasabbra is emelkedtek, hogy éji tanyát a láp más részén keressenek. De a vezér kócsag megpillantotta az ő tündérüket, Liliomot, s egy nagy kiállással, mintha a tündér védelmére hívná fel a többi is, hirtelen kanyarodással lejjebb ereszkedett, utána a többi repülő madár is, és leereszkedtek oda, a hol Liliom heverészett. Az ifjú nem nyúlt tegzéhez, tudta ő azt, hogy a madarak most annak tesznek hódolatot, akit ő akar látni.

S meg is pillantotta Liliomot, aki felállt s hosszú arany haját igazgatva simogatta a mellette lebegő madarakat.

— Tündérem! kiálltolt az ifjú — csak egy szót hozzám.

Liliom nagy fekete szemeivel az ifjúra nézett, szeretett volna hozzá futni, a szíve dobogását hallani, de távolról mintha atyja kiáltását hallotta volna.

— Élj boldogul! — kiáltott az ifjúnak.

— Többet, több szót akarok még hallani — kiáltott az ifjú.

— Nem lehet, mennem kell.

— Úgy én is megyek — szól az ifjú s belevezette lovát a mocsárba.

— Megállj — kiáltott Liliom — elveszel

— Hadd vesszek, ha nem sajnálsz! s tovább ment.

— Megállj! hallgass meg. Olyan fehér paripán jöhetsz be csak, a melyen még nem ült senki. Azt keresd, s akkor ha akarod elveszthetsz bennünket, ha akarod elvihetsz engem. S azzal a madarak vitték a tündér lányt, az ifjú pedig bámult sokáig utána.

* * *

Ez az ifjú Agárdy Elemér volt. Egy hatalmas terület ura.

Sok ifjú pajtásától hallott a tünderről, a kit meglopva megláthattak. Ezek beszéltek sok olyanról, a ki elbájolva a tündér szépségétől, a napban csillogó arany haja s messze zengő édes énekétől behatoltak a lápba, de mind oda veszett. A tündér nem segített senkin. Még

akkor nem tudta, mi a szerelem. S most neki mégis megmondta, miként haladhat be a lápba, most őt visszatartotta a bizonyos haláltól.

Kereste, kutatta a fehér lovat, a melyen még nem ült senki.

S végre megtalálta.

A leleszi papoknak volt egy ilyen harmadfüves fehér csikójuk, a melyen még nem ült senki. Még a négy patája is fehér volt, csak szemei villogtak sötét zöldesen. Mikor futott hosszú sörénye lobogott utánna, mintha szárnyai lennének.

A lelesziek azt mondták Agárdynak, hogy a ló nem eladó. De ha ideadja egész uradalmát, akkor az övé a ló.

És Agárdy odaadta.

S mindjárt aznap megindult a lápna, megeresztette a kantárt. A ló pedig huzakodás nélkül levágtatott a géresi semjénekbe. Amidőn már a vízbe értek, a lónak sörénye szárnyá változott, és csak úgy repült a liliomokon keresztül s meg sem állt a liliom palotáig.

Annak tornácában pedig ott volt a tündér király leányával. A mikor előttük, megállott a délceg ifjú, a tündér király ránézett leányára, nem kérdőleg, de fenyegető szemrehányással.

Erre a leány lebukott atyja lábaihoz, könyörgésre fogta össze gyönyörű kezeit és zokogva csókolta apja lábait.

Erre felemelte a lányt atyja és szelíden szólt:

— Jól van Liliom, ha te akartad, legyen úgy.

Felugrott erre a tündér, legsegíté a lóról szerelmesét, összecsókkolták egymást s odamentek az öreg tündérhez.

— Megtudsz-e tagadni mindent a mit kint láttál, a mit kint szerettél, atyádat, anyádat? Hogy semmit, senkit ne láss többé azokból? kérde az ifjútól.

— Szegény anyám — mormogá az ifjú — egyetlen öröme voltam. Megtagadok — tevé aztán hozzá — semmit, senkit nem fogok kívánni, csak Liliomot.

Úgy legyen.

* * *

De hát nem így lett. Ha a harangszót meghallotta Agárdy a tündér palotában, valami úgy fájt. Vágyott az Istenházába, hallani, hirdetni az Isten ígését a felkent ajkáról.

Észrevette ezt Liliom s egyszer azt mondta Elemérnek :

— Te Istenednek akarsz imádkozni, te anyádat szeretnéd látni, te elsorvadsz ebben a bánatban, s félsz, hogy anyád elsorvad az ő bánatában. Jer, én megyek veled, csak az a kikötésem, hogy édes anyádat két év leforgásaig nem láthatod. Ha ezt betartod, akkor atyánk nem találhat ránk.

— Betartom — szólt örvendve Elemér — de atyád ?

— Az ő elalvása még sokára lesz, én még láthatom őt.

És elszöktek.

* * *

Kis zsellér házban lakott a fiatal pár, kis földjüket szorgalmasan munkálgatták, együtt jártak el a templomba. Nemsokára két iker gyermek született. Egy fiú és egy lány. Fél esztendősen korukban mind a kettő járt, mind a kettő gagyogott is, és így megsokszorozva lett örömük.

Más szavuk nem is lehetett. Mert a parasztok nem beszéltek velük azért, hogy uraknak tartották, az urak pedig, mert zsellérek voltak.

De nem is kellett nekik, olyan boldogok voltak így is.

A két év végefelé járt.

De nem várhatták be, Elemér beteg lett, halálos beteg.

A tündér asszony nem értett az emberi betegségekhez, de ha értett volna is, nem használhatott, mert Elemérnek meg kellett halni.

Ott törte magát a beteg ágya mellett a szegény tündér, fohászokat küldött ahhoz az Istenhez, akit Elemér imádott. De a beteg napról-napra gyengült.

Egyszer azt mondta Elemér.

— Édes Liliomom, érzem meghalok, de a te és gyermekeink csókján kívül még egy más búcsúcsók kell nekem, hogy nyugodtan haljak meg. A kit én kívánok, az szeretni fog téged s ketten felnevelitek az én árváimat.

— A mi árváinkat — sóhajtá az asszony. S azzal kiment s intézkedett, hogy gyors futár menjen Agárdra az özvegy Agárdynéhez.

Délután egy kocsi állt meg a zsellér ház előtt s abból csodálkozó, kíváncsi arccal lépett ki az öreg matróna, Agárdyné.

Liliom fogadta. Lehajolt és megcsókolta kezét az ősz nőnek, aki felemelte, megnézte azt a gyönyörű üde arcot, aztán megcsókolta.

— Miért hivattál lányom?

Leányom? Mily jól esett ez a szó, mily jól estek azok a csókok.

Könnyes szemmel vezette aztán a szobába.

— Anyám! sikoltá a haldokló ifjú.

— Fiam, elveszett fiam! — szólt a nő s odasietve az ágyhoz, magához szorítá azt a rég nem látott, rég nem ölelt fejet s könnyeivel, csókjaival halmozá.

— Őt is, ő is — suttogá Elemér, az ágy előtt álló nőre mutatva.

— Hisz már leányomnok neveztem — felelt — pedig nem tudtam hogy az.

És ismét megölelte.

— Ezeket is — szólt a beteg — a két gyermekre mutatva.

A két gyermek odaszaladt az agg nőhöz és kezeit csókolták.

Az pedig könnyes szemét törölgetve, mindkettőt feltette az ágyra. Liliomot pedig magához húzta, hogy mind a négyet lássa egyszerre.

— Viseld gondját ezeknek édes anyám!

— Ezeknek anyám — sikoltá Liliom — és a két gyermeket nagyanyjuk ölébe helyezte, atyám már küld értük, de én nem engedem.

Ezzel Liliom eltűnt.

Ekkor kívülről rikácsoló hangok hallatszottak s a hogy a nyitott ajtón kitekintettek, a levegőben egy ölyvet láttak viaskodni egy hófehér galambbal.

A két madár viaskodott fent a levegőben, egyszerre a galamb aláhanyatlott, majd visszaröppenve, az ölyv mellét ragadta meg s harapta, vagdalta. Egyszerre a nagy madár összekapta a szárnyat, majd hanyatt-homlok lezuhant a földre élettelenül.

Abban a pillanatban pedig egy tépett, véres fehér galamb hullott be az ajtón és esett Elemér mellé s piros csőrével Elemér ajkát csókolta, a másik pillanatban pedig megszűnt élni.

Elemér gyöngéden fogta arczához a kis galambot és sutogta: szegény kis Liliomom! Én is megyek már!

Liliom nem volt sehol, ő volt a fehér galamb az volt az ő lelke.

Két halottat temettetett el Agárdyné, fiát meg a fehér galambot. A két gyermeket pedig vitte haza magával, a kik majd vigasztalására lesznek szomorú özvegységében.

Forrás:

Nyírvidék. A Szabolcsvármegyei Községi Jegyzők és a Szabolcsmegyei Tanítóegyesület Hivatalos Közlönye. XXVII. évfolyam 35. szám. 1906. szeptember 2.

https://library.hungaricana.hu/hu/view/Nyirvidek_1906_07-12/?pg=76&layout=s